

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

34. De reseruatiōib. beneficiorum, tam generatim quam speciatim factis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

tum, utpote Toletanum, pertineat, comprehendat beneficium, quod ad Archiepiscopum Toletanum tempore dari rescripti spectabat, sed tempore vacationis ad alium pertinet? Respondeo, multa esse similia Apostolica rescripta: ut si mandatum Titius impetrat, quo sibi simplex beneficium conferatur, quod tempore quidem rescripti impetrati erat simplex, & postea curam animarum habet.

Item, Titius mandatum impetravit, ut sibi beneficium cui inest animarum cura, proxime vacaturum decur, & deinde vacat beneficium, quod tempore rescripti dari curam animarum habebat, sed quo tempore vacatio eiusdem accidit, est simplex. Item, impetravit Titius Apostolicum rescriptum ad beneficium certæ æstimationis obtinendum: & deinde beneficium, quod primo vacavit, factum est maioris, vel minoris æstimationis: cum tamen tempore impetrati rescripti tantum æstimaretur, quanta erat æstimatio in litteris Apostolicis designata. Item, impetravit quis litteras à Papa, ut sibi beneficium Clericis secularibus dari consuetum proxime vacaturum concederetur: postea cum dies vacationis incidit, factum est Regulare, cum tamen seculare esset beneficium tempore rescripti impetrati.

In his omnibus, communis est Iuris Canonici interpretum sententia in *Clem. ult. de rescriptis*, habendam esse rationem temporis, quo rescriptum, vel mandatum datur à Papa, & ex illo mandato beneficium deberi, quod conditionem, & qualitatem in litteris Apostolicis expressam tempore, quo est rescriptum impetratum habebat, quamvis post litteras ea conditionis tempore quo beneficium vacauerit, sit mutata. Alijs tamen probabilius videtur id quod supra diximus: aut Papa in suis litteris iubet dari beneficium, quod iam ante vacavit, aut beneficium proxime vacaturum. Si primum, tunc ex mandato beneficium debetur, quod conditionem habet in litteris Apostolicis designatam, etiam si ea post datum rescriptum fuerit mutata. Si secundum, conferri debet beneficium, quo vacationis tempore eam conditionem habet, quam litteræ Apostolicæ expresserunt: licet quo tempore sunt date, alia conditione fuerit affectum.

Decimo sexto quæritur, An in mandatis Apostolicis impetrandis, exprimi ea omnis conditio personæ, vel beneficii debeat, quæ si taceretur, difficiliorem sine dubio mandati Apostolici impetrationem redderet, quæque forte Papam moueret ad gratiam denegandam? Negant nonnulli, satis esse dicentes, eas conditiones exprimere, quæ iure communi, vel consuetudine, vel Regula Cancellariæ, vel vsu Curie Romanæ explicari debent: ut cum is qui impetrat, habet aliquod beneficium quamvis modicum, vel litteris Apostolicis prius impetratis renunciat, *c. Ad audientiam 2. de rescriptis*, vel expectat aliud beneficium, ad quod ius habet. *c. In nostra, de rescriptis*. Aut si beneficium, quod quis petit, sit curæ animarum coniunctum, vel quod dignitate præditum sit, vel assiduum Beneficiarij præsentiam requirat: hæc enim singula ius vult, ut exprimantur: & si exprimerentur, Papam forte spectarent ad litteras denegandas: aliter enim scire nunquam possemus, an Papa gratiam concessisset, an denegasset, si aliquid exprimeretur. Contra alij sentiunt, in vniuersum omne id esse explicandum: quod si exprimat, aliqua probabilis, & verisimili coniectura scimus Papam aut gratiam denegaturum, aut saltem difficilius concessurum. Quidquid sit, omnes sequuntur Ioannem Andream, & Abbatem in *c. ad aures, de rescriptis*, ait *Solutio de beneficijs part. 3. q. 12. n. 1.* conueniunt, in huiusmodi Mandatis Apostolicis impetrandis non oportere facere mentionem de nobilitate, aut de opibus, cum quis Clericus talia impetrat rescripta, quamvis Andreas Barbatijs, Siculus in eodem *cap. ad aures*, contrarium tradiderint: nec item ijs mandatis contineri loca hospitalitatis gratia extrinseca, etiam Episcopi auctoritate fundata. *Clem. Per litteras, de præb.* nisi in ipsis litteris expressa de illis facta sit mentio, & etiam si fuerit illis annexa & copulata Capella, Ecclesia, vel benefi-

cium. Glossa in prædicta *Clem. Per litteras*. Secus tamen esset, si Capella, Ecclesia, vel beneficium coniuncta esset domus hospitalis, ut ait *Gloss. ibidem*: nam principale tempore trahit ad se id, quod ad ipsum accedit ei: cohæret, item non comprehenduntur Ecclesiæ cura, & ministerio laicorum gubernari consuetæ.

Verum dubitare quis posset, an facere mentionem debeat, qui hæc mandata impetrat, de prima Clericorum tonsura, ita ut explicare cogatur, num eam acceperit? Abbas in *cap. Cum ados, de rescriptis n. 2.* ait, id iure communi necessarium non esse, quoniam in Pontificijs ad beneficia rescriptis tacite intelligitur conditio si sit idoneus, ac proinde si sit Clericus quemadmodum & aliæ similes conditiones, puta, si sit litteratus, si ex legitimo matrimonio natus, si nullo crimine affectus, & nullo excommunicationis suspensionis, interdicti, aut irregularitatis vinculo adstrictus. Cæterum vsu, inquit Abbas, Curie Romanæ receptum est, ut declararet quis se Clericum esse: alioqui subreptitiæ, & irritæ litteræ iudicantur. Dubitatur itidem, An si alienigena Pontificium rescriptum impetrat, & non referat vnde sit oriundus, rescriptum subreptitium censetur? Glossa in *c. Si proponente, de rescriptis*, sentit esse subreptitium, quia mens Pontificis est, cuius in sua patria beneficium dare. Antonius hanc Glossam improbat, motus ex eo, quod habetur in *c. Ne pro defectu, de elect.* At Panormitanus, (cui ego magis assentio) Glossæ sententiam probat: nam quod dicitur in *c. Ne pro defectu*, locum solum habet in Canonibus, qui scientes alienigenam eligendo iure ac favore suo cedunt, non item in Papa, cuius propositum non est externis beneficia conferre.

Quæres, An si Titius impetraverit litteras, ut sibi in ecclesia Senensi detur beneficium quod vacat, & dixit esse dignitatem, cum tamen dignitas non sit, sed officium, aut dixit esse beneficium, cui animarum cura inest, cum tamen sit beneficium simplex, valeant litteræ impetratæ? Respondeo, cum Abbate & Ioanne Andream, & Innocentio, *cap. Significante, n. 5. de rescriptis*, valere, nam si constat de corpore rei, falsa expressio qualitatis rescriptum non vitatur, si nihilominus Princeps mandatum dedisset, & si vera rei qualitas exprimeretur: Papa enim facilius concessisset, si nosset non esse dignitatem, sed officium, aut curam animarum non habere, sed esse simplex beneficium.

Sed quid inquires, si impetravit quis beneficium, quod dixit vacasse morte Beneficiarij, & tamen vacauerat non obitu, sed renuntiatione, quia Titius beneficium deposuerat? Respondeo, cum Glossa *ca. Susceptum de rescriptis n. 6.* impetrationem nullius esse momenti, quia subreptitia est, nam mors ciuiliis cum sit ficticia Iuris mors, non æquiparatur morti naturali, nisi in causis iure expressis: mors ciuiliis, mors vera non est: is qui beneficium dimisit, potest iterum illud habere, is qui vita functus est, non item. Et Papa litteras concedens ad obtinendum beneficium, quod dicitur vacasse per obitum cuiusdam, ad certum vacationis modum eas restrinxit, & proinde alterum omisum non continent. Idem iuris est de eo, qui impetravit litteras ad obtinendum beneficium, quod dixit vacasse per renuntiationem, & tamen vacavit per obitum, *c. Susceptum, de rescriptis in sexto, subreptitiæ*, ac proinde irritæ, & inanes habentur.

CAP. XXXVI.

De reservationibus beneficiorum tam generatim, quam speciatim factis.

De reservationibus breuem edidit tractatū Gaspar Perusinus: alium paulo longiorem Aeneas de Falconibus. pauca quædam scripsit Rebuff. in *Praxi beneficiorum prima parte, post differentiam inter rescripta gratia, & iustitia*. Mandosus in *primis septem Regulis Cancellariæ*: & ibidem quoque Auctor, qui dicitur Glossator Regularum Cancellariæ.

Quoniam

Quoniam Pontificis reſcriptis, & mandatis affines, & cognate ſunt beneficiorum reſeruationes, de his quoque mihi eſt hoc loco diſſerendum.

Primo queritur, Quid in hac parte reſeruationis nomine intelligatur? Reſpondeo, ea beneficia reſeruata dici, quæ Romano Pontifici ſibi ita addit, vt cum poſtea vacauerint, ea ſolus ipſe conferat: ac proinde beneficia Romano Pontifici reſeruata dicuntur, quæ ſi ipſi ſunt obnoxia, & obligata, vt nemo alius illa conferre queat. Quæres quo pacto, Beneficij Reſeruatio definiatur? Aeneas de Falconib. definiſt ſic: *Reſeruatio, eſt alicuius beneficii eccleſiaſtici vacaturi per habentem ad id poſtulationem, ad ſe facta auocatio.*

Secundo queritur, Reſeruatio Beneficij quantæ ſit in eccleſia antiquitatis? Reſponderet idem Auctor: olim Romanos Pontifices non conſueuiſſe ſibi aliqua beneficia reſeruare: nam in toto volumine Decretorum, quæ Gratianus Monachus collegit, nullas beneficiorum reſeruationes legitimus. Vnde poſt Gratiani ſeculum, Beneficia ſibi Romani Pont. reſeruare cœperunt. Concilium Baſilienſe ſeſſ. 23. Decretum edidit De reſeruationibus hunc in modum habens: *Et quia multiplices eccleſiarum & Beneficiorum habitus facta per Summos Pontifices reſeruationem parum eccleſia oneroſa exiſtens: ipſas omnes tam generaliter quam ſpecialiter ſine particularibus de quibuscuq; eccleſiis & Beneficiis, quibus tam per electionem, quam collationem, aut aliam diſpoſitionem proſideri ſolet, ſine per Extraneos ad Regimen, & Execrabiles ſine per regulas Cancellaria, aut aliam Apoſtolicas conſtitutiones introductas, hac ſancta Synodus abſoluit, ſtatuens vt de cetero nequaquam ſint, reſeruationibus in corpore iuris expreſſe clauſis, & his quas in terra Romana eccleſia ratione directi, ſeu vt ille domini mediato, vel immediate ſubiecti ſunt contigerit, ſiue taxat exceptis. Hæc ibi. Quod decretum eccleſia Gallicana recepit, vna cum alijs ciuſdem Concilij Baſilienſis ſtatutis: ex quibus omnib. facta eſt Pragmatica ſanctio auctoritate Caroli VII. Franco. Regis in Francia confirmata, in quam Gloſſas edidit Colmas Iuriſconſultus, & Senatus Pariſienſis Conſiliaris.*

Ceterum Synodus Baſilienſis, auctoritate eccleſiæ confirmata non eſt; nec dubitari poteſt, quin Romanus Pontifex Beneficia ſibi reſeruare poſſit, cum ampliffima poteſtatem habeat de beneficijs ſtatuedi, vt conſtat ex ca. 2. De præb. in 6. & Clem. 1. ad ſin. vt lite pendente, & c. Cuncta per mendam, 9. quaſt. 3. nec hanc poteſtatem Pontifex ſicam poteſt Concilium adimere, aut minueret, ſiue reſtringere.

Tertio queritur, Quotplex ſit reſeruatio beneficiorum? Reſpondeo, duplicem eſſe, generalem & ſpecielem. Generalis eſt, qua plura beneficia vniſ rationis, & generis ſibi Papa reſeruatur: vt cum reſeruatur omnes eccleſias Metropolitanas, Patriarchales, Cathedralis, vel omnes Abbatis, Prioratus, & Beneficia regularia, vel Beneficia & dignitates, quæ per electionem de more conferuntur; vel omnia beneficia in curia Romana vacantia: vel omnia beneficia familiarium Papæ & Cardinalium, quæ vacare quandoſcuq; contigerit. Specialis reſeruatio eſt, vel ratione loci: vt cum beneficia certæ eccleſiæ reſeruantur; vel ratione beneficij, vt cum certa dignitas reſeruatur; vel ratione perſonæ, vt cum Papa iubet beneficium certæ eccleſiæ, quo tempore vacauerit, Titio Clerico conferri.

Quarto queritur, Quæ beneficiorum reſeruatio dicatur in corpore iuris contineri? Reſpondeo, Gallicos iuris Doctores eam intelligere, quæ vel in volumine Decretorum à Gratiano collecto, vel in quinque libr. Decretalium auctoritate Gregorij IX. editis, vel in 6. in idem Decretalium iuſſu Bonifacij VIII. in quinque etiam libros redactis & promulgato, vel in libro Clementinarum conuenerunt: ceteras reſeruationes extra corpus iuris exiſtere, ipſem Doctores reſtantur: quales ſunt quæ in Extraneis Beneficijs Conſtitutionibus, & regulis Cancellariæ con-

tinentur: At vero Itali Iuriſconſulti, etiam eas reſeruationes, quæ in Extraneis Beneficijs comprehenduntur, dicunt in corpore iuris contineri: quia Extraneos quæ incipiunt, *Ad regimen, & Execrabiles*, corpori iuris inferre ſunt: licet eas Baſilienſe Concilium in Gallia tantummodo receptum aboleuerit. Quæres, quot ſint reſeruationes Beneficiorum in corpore iuris contentæ. Auctor Gloſſarum in regulas Cancellariæ, in regula 35. verſe Item queritur, & in regula 62. ad ſinem, ait vnicam tantum eſſe, quæ continetur in c. 2. De præb. in 6. Et ideo miror, inquit ille, quod regularum Cancellariæ Collectores in regula 33. tanquam certum ponant, plures eſſe reſeruationes in corpore iuris. Concilium tamen Baſilienſe loco citato ſentit plures eſſe, cum dicit: *Exceptio reſeruationibus in corpore iuris clauſis.* Idem ſentit Nicolaus Mills in verbo, *Reſeruatio*, §. 2. ad ſinem, & Aeneas vulgo nominatus de Falconib. tract. de reſeruationibus q. 2. principali, n. 2.

At non parum reſert, vna ne ſit, an plures reſeruationes: nam ſolet in impetrationibus Beneficiorum clauſula apponi ſcilicet, *Non obſtante reſeruatione in corpore iuris clauſula.* Item ſolet Papa concedere Legatis facultatem conferendi Beneficia, etiam reſeruata, excepta reſeruatione in corpore iuris contenta. Et ſciendum eſt, Aeneam de Falconib. loco citato, & Coſmam, & Rebuffum, & alios appellare, Reſeruata Beneficia, quorum conferendum ius & poteſtas ob negligentiam, vel delictum inferiorum Ordinariorum ad Papam deuoluitur. Sed reuera hæc proprie reſeruata dici nequeunt: conferuntur enim à Papa iure deuolutionis, non reſeruationis.

Item reſeruata Beneficia dicuntur ea quæ exempta ſunt, item & ea, quorum conferendorum poteſtas ſoli Papæ, iure tamen communi, & Ordinatio conuenit, vt pote, mutationes, vniões, translationes eccleſiarum Cathedralium, Metropolitanarum, Primatialium, Patriarchalium, iuxta ea qua habentur, in c. Mutationis, 7. q. 1. c. Licet, & c. Inter corporalia. De tranſlat. & Clem. in plerisque, de elect. & in Extraneis Beneficij VII. Sancta Romana eccleſia, De elect. inter Extraneos communes: Sed hæc reuera non proprie reſeruata dicuntur, quia poteſtas illa conferendi Beneficia iure ordinario ad Papam pertinet: ad eum enim maiores & difficilioreſ eccleſiæ cauſæ ſpectant. Pertinuit etiam olim, quum per electionem Canonicorum epiſcopi creabantur, ad Papam ius conferendi eccleſiam Coloniensem, & Treuerensem, vt conſtat ex cap. Porro diſt. 63. hoc tamen, vt ibid. Gloſſa reſtatuit, ſpectauit ad Papam certis de cauſis ad tempus: idem ius habuit Romanus Pontifex, eadem Gloſſa ibidem reſtante, in eccleſia Rauenatensi.

Quinto queritur, Quæ beneficia dicantur affecta; & quid diſcriminet ſit inter affecta beneficia, & reſeruata? Reſpondent quidam, affectum beneficium dici id, cuius conferendi poteſtas ſemel ad Papam ita pertinet, vt tunc nullus inferior conferre queat: ac proinde beneficium affectum à reſeruato diſtinguitur, quod reſeruatum, nunquam amplius loci Ordinarius conferre poteſt. affectum vero poteſt quidem, ſed non tunc, cum eſt iam Papæ addictum & obligatum, v. g. contulit Papæ alicui beneficium, ſed collatio quam vocant non voluit ob Clerici Canonici impedimentum: tunc illud beneficium eſt affectum, quoniam adhuc iterum eſt Papæ auctoritate, & non Ordinarij conferendum, c. Inter dilectos De exceſſ. Prælati. Item commendat Papa Beneficium alicui, tunc obitu commendatarij, manet affectum, non reſeruatum, ita vt tunc, cum vacat, Papa, & non inferior Ordinarius dare id queat.

Paretea ſi electoribus præcipit Papa, ne aliquem ad certam eccleſiam eligant, tunc ea eccleſia dicitur affecta, ca. Si eo tempore, De elect. in 6. Quando Papa dato Mandato Apoſtolicò præcipit conferre Titio Beneficium proxime vacaturum, tunc illud & affectum dicitur, *Extraneis vltima, de præben. inter communes.* Affectum igitur beneficium ideo dicitur: tanquam ſit tali conditioni ſubiectum,

vt ad illud tunc nemo nisi Papa possit accedere, ac proinde eius affectio, Ordinarijs potestatem conferendi simpliciter non adimit, sed ad tempus: reseruatio vero auferit Ordinarijs simpliciter ius & potestatem conferendi. Ego autem parum aut nihil affectum beneficium à reseruato differere crediderim.

Sexto quaeritur, Quenam beneficia sint Romano Pontifici reseruata? Respondeo, Clementem III. in c. *Licet De prob. in 6.* sic statuisse: Nos antiquam, & laudabilem consuetudinem approbantes statuimus, Dignitates, Personatus, & Beneficia, quae apud Sedem Apostolicam deinceps vacare contigerit, aliquis praeter Romanum Pontificem, cuius iuris super hoc sit auctoritate munitus, siue iure Ordinaria potestatis ipsorum electio, prouisio, seu collatio ad eum pertineat, siue litteras super aliquorum prouisionem generales, vel etiam speciales sub quacumque forma verborum receperit, nisi ei sit super conferendis eisdem in Curia Romana vacantibus specialis & expressa ab ipso Pontifice summa auctoritas attributa, conferre alicui, seu aliquibus non praesumat: Nos enim si secus actum fuerit, decernimus irritum, & inane.

Porro Gregorius X. in c. *Statutum, De prob. in 6.* praedictum Clementis Decretum temperauit, quadam ex parte restringens, his verbis: *Ut y, ad quos eorundem Beneficiorum, & dignitatum spectat collatio statuto non obstanti praedicto, denovo post mensam à die, quo Dignitates, seu Beneficia ipsa vacauerint numerandum, ea conferre valeant tantummodo per seipsos, vel ipsi agentibus, in remotis per suos Vicarios generales in eorum diocesis existentibus, quibus id Canonice sit commissum. Si igitur Papa Beneficia in Romana Curia vacantia intra mensam computandum à die vacationis, & non à die ipsius vacationis cognita, non contulerit, potestas conferendi ad primum ius commune rediens ad inferiores locorum Ordinarios pertinet, qui per seipsos, hoc est per Vicarios, Procuratores, seu suos existentes in Romana curia ubi Beneficia vacauerint, conferre queant, licet conferre possint per Vicarios Generales, si ipsi procul absint, quibus expressim commiserint ius Beneficia conferendi.* Haec Glossa ibidem, Bonifacius VIII. in cap. *praesenti, De prob. in 6.* declarauit, quae beneficia in curia Romana vacare intelligantur iuxta praedictum Clementis Decretum, videlicet ea omnia, quae per obitum vacauerint, etiam in locis vicinis à curia Romana duas dietas legales distantibus, vel apud Sedem ipsam Romanam vacantem, ibidem causam, domicilium, vel originem habentium, seu curialium, & ibi causa Romanae curiae commorantium, vel ex loco in locum translatae curiam sequentium, & in itinere decedentium, vel in loco, vnde ipsa tunc discessit, in quo infirmi, & aegroti remanserint.

Porro legalis dieta, vt ibidem explicat Glossa, continet viginti millia, quae in singulos dies dinumerari Praetor iubet, cum aliquis in iudicium sistere oportet. *l. Vicena milia, ff. Si quis cautionibus.* Idem Bonifacius VIII. in c. *Si Apostolica, eodem titulo, & libro* declarauit: *Si apud Sedem Apostolicam Pastore destituta Parochiales ecclesiae vacauerint, ne ipsorum vacatio diutina sit ecclesiae noxia, per eos, ad quos ius conferendi spectat, conferri posse non obstante Clementis Decreto.* Et idem, inquit, volumus obseruari de illis Parochialibus ecclesiis, quae in Curia Romana Romano Pontifice viuente vacauerint, si de ipsis per eum ante obitum non fuerit ordinatum. Hoc est, vt declarat Glossa ibidem, si intra mensam, antequam decederet, eas non contulit, statim Sede vacante, ius conferendi ad locorum ordinarios rediisse videtur.

Septimo quaeritur, An praedicto Decreto Clementis III. comprehendantur Beneficia, quae ad Iuspatronatus pertinent, si in curia Romana vacauerint? Respondeo, minime, si pertineant ad Patronum laicum, Sic Ioannes Monachus & alii in praedicto c. *Licet, Cardinalis in c. Praetorem n. de Iurepatro. & in conf. 57. Fel. in c. Nihil, de praescrip. Coarr. in question. Pract. c. 36. n. 4. Aeneas Falconius, De reseruati. quest. 3. principali, n. 13.*

Quaes, An comprehendantur Beneficia pertinentia ad Patronum ecclesiasticum in curia Romana vacantia?

Respondeo, ex communi omnium sententia comprehendendi, quia huic iuri patronatus facile derogatur. Quid si beneficia spectent ad Patronum Clericum simul & Laicum? Quoniam Aeneas à Falconibus, & quidam alij ea comprehendere senserunt. Respondeo tamen cum Couarruua & alijs, minime comprehendendi: quia cum Iuspatronatus simul etiam ad Laicum pertineat, non solet Papa facile derogare, ne Laici à fundandis ecclesijs auocentur. Sed quid si Iuspatronatus Laicus habeat non ex fundatione, & edificatione, vel donatione *E C C L E S I A E*, sed consuetudine, praescriptione, vel privilegio Pontificio, An Beneficia in curia Romana vacantia, praedicta reseruatiōe comprehendantur? Respondeo, ex communi quoque sententia comprehendendi, quia tali iuri Patronatus facile derogari solet. Aeneas Falconius *tract. citato. q. 11. principali, eff. 14. ubi citat Ion. Andr. Alexandrum, Philippum.*

Octauo quaeritur, An in reseruatiōe contenta in praedicto c. *Licet*, comprehendantur, si apud Sedem Apostolicam vacauerint, Beneficia Patrimonialia, vel Canonicalia Cathedralium ecclesiarum, qui Theologiae Magistris, & Iuris Pontificij Doctoribus per electionem Canonicos conferuntur? Glossa in c. *Cum in ecclesijs, De prob. in 6. ad finem*, ait, Beneficia, quae ex consuetudine Magistris, aut Doctoribus, sunt conferenda, non comprehendendi in reseruatiōibus, nec in litteris Apostolicis, quae Expectatiuae dicuntur: cuius Glossae opinionem sequuntur, Ludouicus Gomezius in *tractatu, De litteris expectatiuis, n. 93.* Caspar Perusinus in *tract. De reseruatiōe, q. 5. principali n. 22.* Dubium tamen esse ait Couarruua in *Pract. quest. c. 36. n. 4. c. quod in c. Licet praedicto* generari reseruatiōem Papae quaeque Beneficia, quae apud Sedem Apostolicam vacauerint: ac proinde lectorem admonet, vt in hac controversia id obseruet quod fuerit vsu receptum, & quod fit Christianae reipublicae & ministerio diuino commodius.

Nono quaeritur, An Beneficia ad Patronum Laicum pertinentia, si vacauerint apud Sedem Apostolicam, à praefato c. *Licet*, excludantur, ita vt non solum Patronus nominare ad ea Clericos possit, sed etiam ius instituenti nominatos, ad locorum Ordinarios pertineat? Auctor Glossae in *regula 40. Cancellaria ad finem* censet, Nominatiōem quidem esse Patronorum Laicorum, sed Institutionem Romano Pontifici reseruati.

Ceterum probabilius mihi videretur, quod ait Couarruua in *Supra allegato, n. 5.* id quod ait Glossa, locum habere in episcopatibus, Abbatibus, & ceteris Dignitatibus, quae Romano Pontifici per regulam 2. & 3. *Cancellaria* reseruatur. In his etenim Laici patroni ius retinent nominandi, & Papae reseruatur instituenti potestas: at in Beneficijs minoribus, ad Patronos Laicos pertinentibus, ius nominandi ad ipsos Patronos spectat, & instituenti ad locorum Ordinarios: & hoc est vsu receptum.

Decimo quaeritur, Quae Beneficia per Regulas cancellariae, Papae reseruatur? Respondeo, per primam regulam reseruari omnia beneficia, quae reseruatur in Extrauaganti Benedicti 16. quae incipit: *Ad regimen, inter communes, De prob.* Et additur in regula, locum etiam habere reseruatiōem, tametsi Officiales Apostolicae Sedis, ante obitum suum Officiales esse deserint, quoad Beneficia, quae tempore quo Officiales erant, obrinuerunt.

Quaes, quorum hac regula Cancellariae reseruatur beneficia, quae in illa Constitutione Pontificia reseruata fuerant, si quidem id necessarium non erat? Respondeo, duabus de causis eam regulam fuisse necessarium: Primo, quia in illa constitutione reseruatiō erat ad tempus facta, sic enim dicitur: *Donec miserationis diuina clementia nos vniuersali Ecclesia praesidere concesserit.* Ex quibus verbis patet eam reseruatiōem obitu Pontificis finiri: & propterea quilibet Pontifex eam renouat.

Deinde, quia regula addit etiam aliud, quod non erat in illa Constitutione contentum: videlicet, reseruatur Beneficia

ficia quæ Officialia Apostolica Sedis adepti fuerant tempore, quo suis officijs fungebantur, etiam Officialia dimiserint.

Item continet hæc regula omnia Beneficia quæ referuntur in constitutione Ioannis XXI. quæ incipit, *Execrabili*, & habetur *inter communes, de præb.*

Per secundam regulam Cancellariæ referuntur generatim omnes Ecclesiæ Patriarchales, Primariales, Archiepiscopales, Episcopales, nec non omnia Monasteria viro- rum, valorem ducentorum Florenorum auri, communem æstimationem excedentia, sita excellis huiusmodi in litteris exprimat.

Sed cur hæc regula referuat ea Beneficia, quæ alioqui ex iure constabat esse referuata? Respondeo, merito regulam esse constitutam. Nam in Constitutione Pontificia Benedicti XI. *Ad regimen*, non referuabantur Patriarchales, Archiepiscopales, & Episcopales simpliciter, sed quæ tunc apud Sedem Apostolicam vacabant, vel in posterum erant vacaturæ: hæc vero regula absolute & simpliciter referuatur. At quænam Monasteria viro- rum intelliguntur in hac regula? An vniuersa Monasteria viro- rum, An vero solum ea, quæ commendati solent? Respondeo cum Mandosio, tantummodo referuati Monasteria, vel destituta Monachis, vel commendati solita.

Per 3. regulam referuntur omnes dignitates maiores post Pontificales in Cathedralibus, & Metropolitanis Ecclesijs.

Item dignitates principales in Ecclesijs collegiatis, præterea Prioratus, Præposituræ, & aliæ Dignitates, Conuentuales & Præceptorie generales Ordinum quorumcumque, sed non Militarium, & quæcumque beneficia, quæ aliquis familiaris continuus, & commensalis Papæ, vel Cardinalis obtinuerit eorum durante familiaritate: & ea, in quibus, vel ad quæ ius illi conuenit, etiam ab ipsa familiaritate per obitum Cardinalis, vel alias recesserit. Quæres, quænam dignitates maiores post Pontificales in Cathedralibus Ecclesijs, & quæ principales in Collegiatis intelligantur? Respondeo, cum Glossa in *c. De liberatione, de officio Lega. in 6. ante finem*, eas intelligi, quæ consuetudine prouinciarum & Ecclesiarum tales habentur. Nam in Gallia, & Hispania, Decanus in Ecclesia Cathedrali post Episcopum maiorem dignitatem habere videtur: & tamen alibi in Ecclesijs nonnullis Præpositus, maior est Decano. Et licet iure communi Archidiaconus sit Archipresbytero dignitate maior, statuto tamen, & consuetudine aliquando est minor. In Ecclesijs collegiatis qui præest toti Canonicorum collegio, alibi vocatur Abbas, alibi Prior, alibi Præpositus.

Quæres deinde, An 1. & 2. huius regulæ referuatur tantum vna dignitas maior post Pontificalem in quavis Ecclesia collegiata, An vero etiam duæ, si duæ maiores post Pontificalem in Ecclesia maiori existerint, & in Ecclesia collegiata duæ principales? Respondeo, cum Mandosio, ambas referuati, imo plures, si plures fuerint: quod idem sensisse Ioannem Andream, Geminianum, & Franciscum, ipsè Mandosius testatur.

Quæres tertio, quænam Ordines intelligantur, cum dicitur, *Ordinum quorumcumque, sed non Militarium*? Respondeo, cum Glossa in *Clem. Quia contingit, de religio. domib. verb. Militarium*, esse quosdam Ordines, qui militiæ non sunt, sed hospitalitati ex Regula & instituto operam dant; cuiusmodi sunt, Ordo sancti Spiritus in Saxia, in Vrbe Ordo Cruciferorum, Ordo S. Antonij Viennensis in Gallia: Militares sunt, Ordo Militum Sancti Ioannis Hierosolymitani, sanctæ Mariæ Theutonicorum, S. Iacobi, Calatrane, Alcantaræ in Hispania, S. Stephani a Magno Florentie Duce institutus. Hi Ordines Militares excipiuntur, illi comprehenduntur, cum Generalis Præceptor, siue Præpositus Ordinis per electionem à Religiosis simul congregatis non creantur.

Per Regulam IV. referuntur generatim omnia bene-

ficia Ecclesiastica quorumcumque Collectorum & Subcollectorum in quacumque ciuitate, diocesi, qui suo tempore officij obierint, illa videlicet beneficia duntaxat, quæ durante eorum officio obtinuerint, & ea, in quibus seu ad quæ ius tantum habuerunt.

Per Regulam V. referuntur omnia beneficia ecclesiastica quorumcumque curialium, quos, cum curia Romana de loco ad locum transfertur, eam sequendo de eadem contigerit, & in quouis loco quantumcumque etiam à dicta curia remoto.

Sciendum est, diuersis temporibus diuersa fuisse Pontificia decreta, quibus statutum est, beneficia in curia Romana vacantia, Romano Pontifici referuati. In primis Clemens III. constitutionem edidit, *qua habetur in c. Licet, de præb. in 6.* postea Bonifacius VIII. aliam edidit, *contenta in c. Presenti, eodem titulo, & libro*, ubi illam Clementis extendit ad loca vicina, videlicet per duas dietas legales à curia Romana distantia. Deinde Ioannes XXII. in *Extraneis, Ex debito, De elect. inter communes* approbavit prædictas duas Constitutiones, & eas protendi quoque; voluit ad transmissos à curia Romana Legatos, & nuncios: & Benedictus XII. in *Extraneis, Ad regimen, De præbend. inter communes*, eas traxit & extendit ad beneficia eorum, qui peregrinationis, infirmitatis, aut recreationis causa accedentes ad curiam Romanam, recedentesque ab eadem intra duas dietas decellerint.

Tandem regula prædicta Cancellariæ comprehendit omnia beneficia quorumcumque curialium, vbi cumque sit curia Romana, & quantumcumque ab ea distent: dummodo eam sequendo, eos mori contigerit. Porro hæc regula in Germania locum habet solum eo modo, quem Nicolaus V. declarauit in sua Constitutione.

Per VI. Regulam referuntur generatim omnia beneficia Cubiculariorum, & Curforum Romani Pontificis: Videlicet, vt declarat Mandosius, etiam sint Cubicularij vulgo dicti, extra muros: nam ceteri, qui familia es, continentur & commensales dicuntur, comprehensi iam erant in tertia regula.

Per VII. Regulam referuntur generatim omnes Canonicatus, Præbendæ, & dignitates Personatus & officia in Basilica Apostolorum Petri & Pauli, sancti Ioannis Lateranensis, & sanctæ Mariæ Maioris in Vrbe. Item Beneficia quæ pertinent ad collationem, provisionem, & præsentationem, seu quamuis aliam dispositionem S. R. E. Cardinalium, à Romana curia absentium, ratione suorum Episcopatu, Cardinalatus, & suorum titularum, quoad absentia ipsorum durauerit, siue sint: Canonici, Præbendæ, Dignitates, Personatus, Officia, Administrationes, siue cætera Ecclesiastica Beneficia, cum cura, vel sine cura vacantia, siue vacatura, tam in eadem Vrbe, quam in Ecclesijs, & diocesis dictorum Episcoporum consistentia.

Quæres, cur speciatim in hac regula referuntur Papæ Beneficia Ecclesiarum sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, S. Ioannis Lateranensis, & S. Mariæ Maioris in Vrbe: Siquidem Papa, cum sit Vrbs Episcopus, iure ordinario habet potestatem conferendi Beneficia in Vrbe Ecclesijs constituta? Respondeo, speciatim trium prædictarum Ecclesiarum Beneficia sibi Papam referuasse, quia forte olim Archipresbyteri harum Ecclesiarum cum sint Cardinales, ius Beneficia conferendi sibi sumptuerunt: aut forte ne tanquam Cardinales, sibi ius ea conferendi conuenienter arbitrentur. Quæres etiam, quam absentiam Cardinalium intelligat regula? Respondeo, eam quæ sine legitimo Romani Pontificis consensu à curia Romana absint; quoniam iure citra ipsius Papæ consensum absente non possunt.

Vndecimo quaeritur, Quinam menses Apostolici dicantur, in quibus si Beneficia vacauerint, Papæ referuantur: & qui menses ad locorum Ordinarios spectent, in quibus Beneficia vacantia conferre queant? Respondeo, menses Apostolicos consuetudine, octo antea fuisse,

Ianuarium, & Februarium, Aprilem, & Maium, Iulium, & Augustum, Octobrem, & Nouembrem: quatuor vero ad ius Ordinariorum pertinuisse videlicet, Martium, Iunium, Septembrem & Decembrem. Nam cum Papa sit supremus omnium Ordinariorum, sibi octo menses reseruauit, in quibus Beneficia vacantia conferret. Sed Pius V. Constitutionem edidit, quæ incipit: *Sanctissimus*: aliam quoque Gregorius XIII. incipientem, *Sanctissimus*: aliam etiam eiusdem initij Sixtus V. quibus omnibus gratia Episcoporum, Archiepiscoporum, Primatum, & Patriarcharum in suis Ecclesijs commorantium, & residentium, alternos tantum menses sibi reseruauit: ita ut prædicti Præsules alternis mensibus vna cum Papa ius habeant conferendi Beneficia vacantia. Papæ quidem menses sunt sex, Ianuarius, Martius, Maius, Iulius, September, Nouember: Ordinariorum vero sunt alij sex, Februarius, Aprilis, Iunius, Augustus, October, December. Et sciendum est, Papam in suis mensibus beneficia conferre quomodocumque vacuerint, nisi vacent ex eo quod beneficiarius beneficium suum sponte dimittat: quam vacationem Constitutiones Apostolicæ vocant Resignationem vel cessum.

Item confert Papa quæcunque beneficia, quæ in suis mensibus vacant, exceptis ijs quorum conferendorum ius ad Archiepiscopos, vel Episcopos, qui simul sunt S. R. E. Cardinales spectat. Sic enim decernunt Pontificæ Constitutiones. Præterea, qui beneficia à Romano Pontifice petunt, debent mensem exprimere, in quo ea vacauerint; alioqui subreptitiæ, & proinde irritæ impetrationes habentur. Postremo locorum Ordinarij in suis mensibus beneficia vacantia conferunt, nisi fuerint Papæ aliquo modo reseruata, aut affecta.

Duodecimo quaeritur, Quæ beneficia per alias Apostolicas constitutiones Romano Pontifici referuntur? Respondeo, in primis Paulum II. constitutionem edidisse, quæ incipit, *Ad Romanum*: data declarauit, omnia beneficia reseruata, quomodocumque vacent, remanere affecta, ita ut nullus præter Romanum Pontificem, tunc quouis modo conferre queat.

Pius item Quartus aliam edidit huius initij constitutionem, *Cupientes*: vbi declarat, ad Cameram Apostolicam pertinere fructus omnium Monasteriorum Conscriptorium, & beneficiorum quoruncumque Regularium sedis Apostolicæ reseruatum, vel per constitutiones Apostolicas, vel per regulas Cancellariæ editas, vel edendas, vel alias generaliter, aut specialiter reseruatum, seu affectum in partibus Italiæ, in quibus Collectores, & Subcollectores spoliatorum, & iniuriam Cameræ Apostolicæ esse constituerunt: & in earum ciuitatibus, & diocesisbus consistentium, per obitum, aut quouis modo, præterquam per cessum, illa obtinentium pro tempore vacantium, a die vacationis ipsorum, vsque ad diem prouisionis per Papam faciendæ.

Idem Pius Quartus edidit constitutionem, cuius exordium tale est: *Romanum Pontificem*, & aliam Pius V. ita exordientem; *intolerabilis*: in quibus constitutionibus sancitur, ut omnia beneficia per confidentiam accepta, ipso iure vacent, & Romano Pontifici reseruantur: hoc est, ad ipsum deuoluuntur, ita ut tunc nullus nisi ipse conferre queat.

Pij quoque Quinti alia extat constituto hoc habens initium, *Cum ex Apostolatus*, vbi statuit, ut omnia beneficia propter crimen hæresis vacantia, reseruata sint Romano Pontifici, hoc est, ad ipsum deuoluantur, ut ea conferat: & declarat in impetrationibus beneficiorum ad Romanum Pontificem sub quibuscunque clausulis hæc beneficia non comprehendi, nisi expressim eorum mentio sit facta.

Eiusdem item Pontificis extat alia constitutio, sub hoc initio: *Sanctissimus*, vbi decernit, omnia beneficia cum cura, & sine cura, secularia, vel Regularia qualitercumque qualificata, & vbi libet existentia, sede Episcopali, Archie-

piscopali Primatiali, destituta, & viduata pastore, quomodolibet vacantia, quæ ad eorundem Episcoporum, Archiepiscoporum, Primatum, Patriarcharum collationem, prouisionem, præsentationem, seu quamvis aliam dispositionem quomodolibet pertineant, Romano Pontifici reseruata esse.

Eiusdem Pij Quinti extat & alia constitutio, sub hoc principio: *In conferendis*, vbi statuit beneficia Parochialia ab Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, vel Patriarchis collata, non seruata forma Concilij Tridentini, *sess. 24. cap. 18. de reformat.* hoc est, non præmissis examine, iuxta illud Concilij Decretum, Romano Pontifici reseruati, vel ad ipsum deuolui, aut ad alios Ordinarios Episcopos inferiores, ad quos ius conferendi pertinebat.

Gregorius XIII. Constitutionem edidit huius initij: *In Ecclesijs*: qua decernit, vbi beneficia collata Clericis prohibitis propter generis originem, aut hæresim, & à Fide Apostolicam, nullius sint momenti, & ad nouam Romani Pontificis prouisionem pertineant, quomodocumque eisdem Clericis fuerint collata.

Decimo tertio quaeritur, An reseruaciones beneficiorum per Regulas Cancellariæ, vel constitutiones Apostolicas factæ, comprehendant beneficia post ipsas Regulas, vel Constitutiones instituta, & creata? Ratio dubitandi est, quia reum non existentium nullæ sunt partes, *l. Quidam referunt ff. de iure codicill.* Item priuilegium non conceditur rei, quæ nondum est, *cap. Ad audientiam 2. de Eccl. adifican.* Item, nihil Ecclesiæ, vel personæ quæ nondum est, donari potest. *capit. Abbate, de sens. Et re iud. in sexto.* & seruitus prædij quod non est, imponi non potest. *l. 1. ff. Communia prædiorum*: & rescriptum non protenditur ad lites, quæ non sunt. *cap. vlt. de rescript.* Sic etiam mandatum generale ad causas, quæ non existunt, non trahitur: & res quæ non est, ad iudicium non deferretur. *capit. Ad dissoluendum, de despons. impub.* & procurator testatoris intelligitur dari ad eas, quæ existunt, *l. Qui habet, §. vlt. ff. de iudic. & venditio nihil operatur circa ea, quæ non sunt, imo nec etiam circa ea, quæ non apparent. l. Rustica Polla. ff. de contrahen. emptio.* & Legatum comprehendit solum, quæ existunt, non autem futura. *l. Si ita Legatum, §. l. Mucio, ff. de auro, & argento legato.* Item instrumentis fundi legatis non veniunt ea, quæ tunc non erant instrumenta fundi, *l. Iulianus, §. vlt. ff. de lega. 3.* Insuper liberationis legatum non extenditur ad debitum post testamentum testatori solum. *l. Creditor, §. l. Aulius, §. Testamento, §. Titius Scio, ff. de liberatio. legati.* Præterea iusurandum de seruandis statutis non trahitur ad futura, *l. Clericus, c. Quemadmodum, de iureiuram.* & transactio non protenditur ad ea, quæ nondum existunt, imo nec etiam ad ea, quæ tunc non apparent. *l. cum Aquiliana, §. l. Qui cum tutoribus, ff. de transactio. §. l. tres fratres, ff. de pactis.* Item pignus pro minoribus vsuris obligatum, retinetur non potest pro maioribus ex posteriori contractu nascentibus. *l. per retentionem C. de vsuris*: & confirmatio bonorum, futura bona non comprehendit, *l. Si tibi mandauero, §. Is cui ff. mandati.* Stipulatio quoque ad futura non trahitur. *l. Si à Colono, ff. de verbor. oblig.* Vicarius itidem habens mandatum amplissimi conferendi beneficia, vel in omnibus causis laxandus, solum potestatem accipit in his, quæ potest ipse Episcopus iure ordinario, non autem commisso & demandato: vel sic habeat potestatem etiam in his, quæ potest Episcopus auctoritate ordinaria, vel delegata, solum ea extenditur ad ea, quæ ipsi postea demandatur.

Postremo in *Clem. vlt. de rescript.* mandata Apostolica de conferendo alicui beneficio, non extenduntur ad beneficia postea creata. His tamen non obstantibus respondeo, in prædictis reseruacionibus comprehendi beneficia postea instituta, & creata. Sic Mandolus in *Regula 3. Cancellariæ, q. 7. n. 21* vbi citat Casparem Perusinum, Aeneam de Falconibus, Lapum, & Geminianum: inde probat, quia huiusmodi reseruaciones sunt iure factæ, leges au-

tem, & iura nisi aliud expresse sint, futura comprehendunt, quando generatim feruntur. nam lex semper loquitur. *Arriani, C. de heret.* secus vero est de his, quæ à principio sunt posita, & obiecta: illa enim vel ad contractus, vel quasi contractus, vel ad mandata spectant.

Finis Libri sexti.

IOANNIS
AZORII LOR-
CITANI E SOCIE-
TATE IESV,

INSTITUTIONVM
MORALIVM

Pars secunda:

LIBER SEPTIMVS.

CAPVT I.

*Quod Beneficiarius, antequam beneficii possessionem
adeat, debeat diploma Pontificium
obtinere.*

ACTENS explicui quo pacto beneficia canonice & legitime acquirantur: nunc reliquum est, ut exponam qua ratione autem iam comparata, & acquisita beneficia conferentur. Qua propter dicendum mihi est, quidnam Clericus postquam est beneficium consecutus, præstare iure cogatur, ne beneficii ius aut fructus amittat: ac proinde vniuersa onera quæ sunt iure Canonico beneficiis imposita, breuiter explicabo.

Primo quaeritur, An cum alicui beneficium confertur, necessaria sit ad ius in illo acquirendum, scriptura, An vero sufficiat si testibus probetur, Beneficium illi esse collatum? Respondeo distinguendo, aut beneficium est à Papa concessum, aut ab aliquo alio loci ordinario. Si primum, quanquam necessaria scriptura non est iure antiquo communi: ac vsu Romanæ curiæ multis Romanorum Pontificum Constitutionibus confirmato, omnino est necessaria. Vtrumque docet Flaminus Parisius *lib. 8. de resignationibus q. 2. n. 8. ubi plurimos citat auctores.* Quo fit, ut cum supplex Papæ libellus offertur, in quo beneficium Ecclesiasticum petitur, solo verbo ipsius quo respondet: *Fiat*, aut, *Placet ut petitur*, Pontificia gratia iure communi perficiatur: ac proinde firma est & rata latim, ut est signata, nondum Pontificio diplomate confectio: imo vt aiunt Bald. Gemianus, Francus, Bonifacius, Iohannes Selua, quos refert idem Flaminus, cum primum Papa Titium certæ ciuitatis episcopum, aut certæ Ecclesiæ parochum nominat, est vere episcopus, aut Parochus, videlicet potestate iurisdictionis, non ordinis; illa enim potestas solo verbo traditur, hæc non nisi consecratione datur.

An vero vsu curiæ Romanæ, ad possessionem adipiscendam, omnino scriptura, hoc est, Pontificium diploma requiritur. Cæterum si beneficium, inferior loci ordinarius contulerit, nec iure communi, nec vlla consuetudine necessaria est scriptura: Sed satis est, si collatum esse beneficium testibus constiterit, vt ex communi opinione docet idem Flaminus *libro, & q. citatis n. 10.*

Quæres, An beneficium à Papa impetrato, & Pontificio

confecto diplomate, quod deinde casu est amissum, satis sit, si testibus probetur, beneficium esse collatum, & diploma cõscriptum, sed deinde amissum. Respondet idem Flaminus ex communi sufficere: vsu & more curiæ Romanæ non item.

Quæres deinde, An saltem secundum conscientiam sufficiat, Pontificiam gratiam solum esse à Papa signatam literis Apostolicis non acceptis? Idem Flaminus respondet num. 24. Abbatem, Felinum, Rebuffum, & alios Doctores secutus, sufficere iure communi, & antiquo: ac in iudicio necessariam esse omnino scripturam. Quæres tertio, An quando literæ sunt amissæ, satis sit, si testibus beneficii conditiones, quas vocant qualitates, constiterint? Idem auctor Flaminus testatur num. 25. communem esse sententiam, ad corpus beneficii probandum, prorsus scripturam, etiam literis amissis, vsu curiæ requiri, non autem ad probandas beneficii qualitates.

Secundo quaeritur, Quæ pœnæ sint iure constitutæ in eos, qui beneficii à Papa impetrati possessionem consequuntur, antequam diploma Pontificium acceperint? Respondeo, Bonifacium VIII. Constitutionem edidisse, quæ incipit, *Iniuncta, & habetur inter Extravagantes communes, de electio.* ubi ait: *Præsenti Constitutione sancimus, ut Episcopi, & alii prelati superiores, necnon Abbates, Priores, & ceteri monasteriorum regimina exercentes, quorumque nomine censentur, qui apud dictam sedem promouentur, aut confirmationis, consecrationis, vel benedictionis munus recipiunt ad commissas eis Ecclesias & monasteria absque dictæ Sedis literis, huiusmodi horum promotionem, confirmationem, consecrationem, seu benedictionem continentibus accedere, vel honorum Ecclesiasticorum administrationem accipere non præsumant, nullique eos absque dictarum literarum ostensione recipiant, aut eis pareant, vel intendant: Quod si forsitan aliter præsumptum fuerit, ipsi Episcopi, & ceteri prædicti Prelati, nihil de Ecclesiis, vel Monasteriorum prouentibus percipere quant: & irritum habeatur quicquid per eos interim factum fuerit. Capitula vero & Conuentus Ecclesiarum & Monasteriorum, & quicumque ipsos absque huiusmodi literis receperint, vel eisdem obediuerint, tam diu sint à beneficiis suorum perceptione suspensi, donec super hoc, eiusdem Sedis gratiam meruerint obtinere.* Hæc ibi. Et quia in hæc Constitutione non est vniuersæ de omnibus beneficiis decretum: ideo successores Pontificis eam ad omnia generatim beneficia protendendam curarunt. Iulius II. Constitutionem edidit talis exordii: *Romani*: quæ comprehendit omnes Ecclesias Cathedralis, Metropolitanas, Patriarchales, omnes Abbatis, Prioratus siue iure tituli, siue commendationis, siue administrationis concedantur.

Paulus III. aliam edidit, quæ initio sic habet: *Cum nobis*, in qua quia iudices Romanæ curiæ prætextu supplicationum super prouisionibus beneficiorum, & aliis gratiis signatarum, & registrarum literas & mandata dabant de illorum beneficiorum adipiscenda possessione literis non expeditis, præcipit ne id amplius faciant: & notariis, tabellionibus, & ceteris Romanæ curiæ officialibus id non seruantibus pœnam excommunicationis irrogat ipso iure, à qua nisi per Romanum Pontificem extra mortis articulum absolui nequeant. Et generatim Constitutio loquitur de omnibus beneficiis à Sede Apostolica quomodolibet impetratis.

Extat etiam alia Constitutio Iulii III. sic incipiens, *Sanctissimus*, in qua in vniuersum quoque decernitur: *Ut quicumque beneficia quacumque apud Sedem Apostolicam impetraverint, vel per collationem, vel per confirmationem, vel per unionem, vel per aliam quamcumque dispositionem, si ante consecrati & accepta Pontificia diplomata possessionem apprehenderit per se, vel per alium suo nomine, aut per alium apprehensionem factam ratam habuerint, pro intrusis & violentis detentibus habeantur: nec suos fructus faciant, sed in conscientia etiam restituere debeant. Nec suffragetur illis regula Cancellaria de annali, vel triennali possessore. Et ipso iure priuantur beneficiis obtentis, & omni iure in illis vel ad illa acquisito, ita vt ipsa*

Azor. Instit. Moral. Pars II.

ss

benefi-